

MAG 1440

S. Thostrup

Søværnet ved overgangen
til den nye forligs-
periode.

1977

197/1985

Ukl. pr. sep. 1985

Manuskriptet er renskrevet af
den hollandske løjtnant K. E. van Meerop.
Derfor enkelte fejlskrivninger.

CHEFEN FOR SØVÆRNETS RÅD
foredrag i Søe-Lieutenant-Selskabet
torsdag den 3. november 1977.

Det har glædet mig at modtage bestyrelsens opfordring
til her i Selskabet at fortælle om

"Søværnet ved overgangen til den nye forligsperiode".

Jeg takker for denne mulighed, for at belyse den sted-
fundne udvikling og nogle af de problemer, vi står overfor.

Jeg takker også mine hjælpere i marinestab og forsvars-
stab, som har bistået mig med at fremdrage, kontrollere og
sortere et omfangsrigt materiale som grundlag for foredraget.
Det har været et stort arbejde udover dagligdagens opgaver.

Det siger vel næsten sig selv, at emnet dækker et stort
område, så stort, at jeg ikke har fundet det rimeligt at beskære
tidsrammen til et foredrags normale varighed.

Bestyrelsen har derfor tiltrådt, at der holdes en lille
• pause efter ca. 40 minutters forløb.

Tilsendes

Marinens Bibliotek

for den intense søgen måtte have
med venlig hilsen

18/2 85

[Handwritten signature]

Forsvarsordningens tilblivelse.

1977.

Den 25. marts i år besluttede folketinget at bemyndige forsvarsministeren til indtil 31. marts 1981 at videreføre forsvarsordningen af 1973 med enkelte justeringer.

Beslutningen vedtoges af 125 mod 22, meden 6 medlemmer undlod at stemme. (Af hensyn til den ændrede partistilling i folketinget og Det Radikale Venstres ændrede holdning tales der ikke om forsvarsforligets forlængelse, men om forsvarsordningens videreførelse).

1. + 1 b.

Folketingsbeslutningens forudsætninger og indhold fremgår af et notat, som her vist på billedet.

Det væsentlige i beslutningen er:

- uændrede, prisregulerede ^{budget} ~~budget~~ rammer, dog med et særligt tilskud til Hjemmeværnet og tilføjelse af penge til den vedtagne VP-lønning.
- udvidelse af forswarets særlige opgaver skal tilgodeses med øget ressourcetildeling.
- styrkemål og struktur uændret.
- enkelte personelmæssige justeringer.

I god tid forinden forsvarsministeren den 2. marts fremlagde forslag til denne beslutning i folketinget havde forsvarsrådet lejlighed til at udtale sig om sagen, hvilket skete under indtryk af en længere periodes vanskelige politiske forhandlinger (Forsvarsrådets sammensætning).

2.

Rådet understregede med henvisning til sin udtalelse til 1973-forliget, at indhøstede erfaringer havde vist behov for øgede ressourcer, og det påpegede den manglende afspændig og den ustabile militære situation i Europa.

Rådet beklagede, at der ikke fandtes mulighed for indenfor den fastlagde økonomiske ramme at fremskynde nødvendige materielfornyelser, og det udtalte betænkelighed over den utilstrækkelige personel-

styrke - idet mulighederne for enkelte tilpasninger kun gav beskedne forbedringer.

Uanset sine beklagelser og betænkeligheder konstaterede rådet dog med tilfredshed, at der kunne opnås enighed om fortsættelse af forsvarsordningen af 1973 med fastholdelse af styrkemål m.v. - og rådet accepterede derved reelt ordningen.

Det var dog en skuffelse for forsvarsrådet, at der ikke blev mulighed for selv en beskeden forøgelse af ressourcerne, således som foreslået i Forsvarschefsskitse 1975, thi det var indtrykket, at denne i vide kredse blev modtaget meget positivt, da den fremkom.

Når rådet imidlertid ikke udtalte sig imod ministerens forslag til et i praksis uændret niveau, men tog dette til efterretning, skyldes det, at politisk stabilitet omkring forsvarsordningen havde vist sin store værdi i fortiden. Alternativet, d.v.s. årlige politiske budgetforhandlinger og langtrukne behandlinger sag for sag af større projekter, kunne ikke forventes at give større ressourcer eller stabile dispositionsgrundlag - tværtimod, hvilket fortidens erfaringer også har vist.

Da der mellem fremkomst af Forsvarschefsskitse 1975 og folketingsbeslutningen ~~og folketingsbeslutningen~~ om forsvarsordningen forløb en periode præget af særdeles vanskelige politiske forhandlinger, som efter en tilsyneladende optimistisk start udviklede sig meget negativt, bl. a. på baggrund af den almindelige økonomiske situation, og som på flere områder førte tankerne tilbage til årene før 1973, kan det være hensigtsmæssigt ved et almindeligt tilbageblik at belyse baggrunden for forsvarsrådets holdning og standpunkt.

Jeg skal søge at præsentere dette tilbageblik på en tidstavle.

Som det ses præges dette godt 25-årige tidsrum af svingninger mellem positive og negative perioder, hvilket ikke er noget godt grundlag for en lønsom og langsigtet planlægning.

Jeg skal ikke gennemgå tidstavlen i detaljer, men vil dog godt fremdrage enkelte forhold, som har efterladt sig spor frem til idag, positive såvel som negative.

For det første: Tiden umiddelbart efter "det lille forsvarsforlig".

Trods nogen materiel- og personelreduktion gav forøgelsen af driftbudgetterne og udsigten til stigende investeringsmidler en optimistisk stemning. Der skønnedes at være et godt grundlag for udvikling af værnene, og vi begyndte på en målbevidst projektering af nybygninger - som nu er under realisering - og på store rationaliseringsprojekter, som forliget forudsatte. Også disse projekter blev efterhånden gennemført, men udviklingen medførte urimelige og kostbare forsinkelser.

Jeg gav engang i 1967 en orientering om SVN-forhold og efter en fremhævelse af, at de igangværende tilpasninger ville indebære de største organisatoriske omlægninger i SVN nyere historie, sluttede jeg med at sige, at vi behøvede fred til at gennemføre alt dette.

Ekstra Bladets kommentar var noget i retning af flg.: "Admiralen vil have fred - det får han ikke!" og det fik ret.

For det andet: vil jeg pege på opløsningsperioden 1968-72, og herfra fremdrage kampen om flådens sammensætning.

I 1969-loven udgik en egentlig flådeplan med specificering af flådens skibstyper. Under arbejdet i Forsvarskommissionen af 1969 sporedes politisk ønske om afskaffelse af såkaldt større enheder og af ubåde, og den daværende forsvarsstab, hvis behandling af flådens problemer nærmede sig det dillettantiske, udformede styrkemodeller med særlig sigte på kystnære operationer - selvsagt under modstand fra

Marinestabens side.

S 1973

Det var på baggrund af disse forhold, at mit notat om flådens sammensætning og udformning af flådeplan 82 fremkom - senere kaldt værnschefsskitsen om søværnet. Jeg ved, at denne er almindelig kendt bl. a. fra referatet i Tidsskrift for Søværnen, men jeg har ikke tidligere meddelt historien om notatets oprindelse, og den kan måske have interesse. Den opmærksomme læser af T. f. S. vil bemærke, at der tilsløret omtales en første udgave af Februar 1972.

Den fremkom som imødekommelse af en henvendelse i januar 1972 fra det konservative folkeparti's medlemmer i forsvarskommissionen, idet disse også ønskede at fremlægge et debatoplæg og gerne ville have bistand hertil.

Admiralmajor
Krag og
Kristian
Lund

På den dengang dystre baggrund: et ugunstigt social-demokratisk lovforslag, ringe udsigt til en tilfredsstillende politisk løsning, modsætninger m. h. t. flådens sammensætning, fremadskridende materieludslidning og tæring på beholdninger forsøgte jeg at give notatet en populær udformning, og jeg erkendte, at en reduktion af styrketal var uundgåelig ikke blot politisk, men også reelt. Mine forudsætninger var dog: "mere effektive" enheder fremtidigt og tilgang af flådehelikoptere.

Notatet blev accepteret uden kildeangivelse af de konservative kommissionsmedlemmer, men disse foretog dog en umotiveret reduktion af korvetstyrken. (hvorfor ses i betrag til kommissionens betragtning.)

A. D. Brunch-Lind

Kort tid senere blev der på forslag fra CH SOK og under indtryk af FST holdning af MST, SOK og SMK iværksat udarbejdelse af det såkaldte Admiralsmemorandum til FCH. I dette arbejde måtte jeg - uden da at kunne afsløre den egentlige årsag - kræve mit notats styrkeplan indarbejdet, i det mindste som en delmålsætning. Nævnte memo afleveredes til FCH 2. marts 72 - og forblev ubesvaret!

Anden udgave af mit notat blev til i juni 1972, efter at forsvarsrådet havde været til møde med daværende folketingsudvalg, idet jeg

. / . / .

ønskede at have et personligt, uklassificeret indlæg klar med henblik på en evt. ny "^{korning}løsning".

Det lykkedes som bekendt at få dette notat fremført til overvejelse hos forsvarsministeren og i folketingsudvalget, uanset, at det ikke formelt blev fremsendt af FKO. Ministeren accepterede de skitserede synspunkter, herunder korvetter, ubåde og helikoptere, og i folketinget udløste det forligsforhandlinger og blev sammen med de andre værnschefers senere skitser grundlag for forsvarsordningen.

Når jeg atter har trukket dette sidste frem, er det for at understrege vigtigheden af at have formulerede synspunkter eller planer klar i rette tid.

Det havde eksempelvis også positiv betydning, at vi i 1969 kunne fremlægge et vel forberedt forslag til typekrav for TB-68 - endnu før der var sikkerhed for bevilling.

For det tredje vil jeg af tidstavlen udtage Forsvarschefsskitzen. Denne blev, da det sidste finansår af 1973-forliget nærmede sig, udarbejdet under indtryk af den rolle værnscchefsskitserne havde haft ved at være et konkret arbejdsgrundlag.

Skitsen udløste behandling og forblev det eneste grundlag, men de stillede forslag blev som allerede nævnt ikke fuldt ud opnået.

For det fjerde vil jeg kort beskrive de økonomiske rammer, som har været behandlet før folketingsbeslutningen.

Udgangspunktet blev et såkaldt problemkatalog udformet på grundlag af FCH-skitsens forslag. Det forudsatte en gradvis stigning af forsvarsbudgettet til et niveau på 6 mia. pr. år idet den samlede forøgelse i en 4 års periode ville blive. ca 450 mio

I maj 1976 kom regeringens oplæg og det viste en anden tendens som følge af mellemtidens politiske forhandlinger.

5. Som vist på billedet forudsattes en nedskæring over tre år på henholdsvis

113,4 - 154,6 og 195,8 mio. kr. (76-niveau).

På dette grundlag blev FKO som følge af tids- og procedurefaktorer nødt til at udarbejde finanslovesforslag for 1977/78 og budgetoverslag for de følgende to år: en meget besværlig og nedslående proces.

- ala Møller*
6. Siden fremkom ministeren^f efter yderligere politiske forhandlinger med et lidt ændret oplæg, der som billedet viser startede med største nedskæring, således at de følgende år ville vise en stigende tendens.!

Der var samtidig tanker om at tildele forsvaret en tilsvarende kompensation i de næstfølgende 3 år, således at billedet viste en stadig stigende kurve.

Der opnåedes ikke tilslutning til dette oplæg, og efter yderligere forhandlinger, herunder drøftelser af en aftales varighed fremkom forslaget til folketingsbeslutningen i begyndelsen af 1977.

Da tidtavlen antyder nogle af de kommende års arbejder kan det sluttelig være af interesse at nævne, at ministeriet nylig har besluttet, at den centrale planlægning af forsvarets ordning for tiden efter 1981 skal henlægges til ministeriet i samarbejde med FKO, at arbejdet skal startes nu og at det skal overvåges af en projektledelse bestående af departementschefen, chefen for Forsvarsstaben og chefen for Forsvarets operative Styrker - og med bistand fra departementet og forsvarsstaben.

Jeg har tilkendegivet bekymring over denne sammensætning, idet jeg finder, at hele forsvarsrådet - og ikke blot to af dets medlemmer, ovenikøbet af samme værn - burde indgå i projektledelsen. Det er i den anledning meddelt at basisorganisationen vil blive fornødent inddraget i arbejdet.

Organisatoriske ændringer og overvejelser.

I tilslutning til det givne tilbageblik skal jeg kort omtale organisatoriske ændringer, som har fundet sted eller som overvejes.

De mest omfattende og vel også mest betydningsfulde projekter knytter sig til SMK.

Den endelige omlægning af centralledelsen afsluttedes i SEP 1976, men der foregår for nærværende en undersøgelse af de interne forretningsgange.

Som noget meget betydningsfuldt og på længere sigt forhåbentlig gavnligt for SVN som helhed er OLV blevet underlagt CH SMK i juli 1976, og en sammenlægning af OLV værksteder og de gamle våbenværksteder vil finde sted ved årsskiftet.

Endvidere er Flådestationerne blevet underlagt SMK i AUG 1976, og der arbejdes på en justering af stationernes struktur.

Man kan således hvad søværnets materielforvaltning og -beredskab angår skimte en ordning som minder om den gamle under Holmens Chef.

L. nev
Under SMK er på torpedostation indført en ny organisation med een chef for hele området.

Søværnets Flyvetjeneste blev 29 APR 1977 langt om længe oprettet som selvstændig enhed under SOK. Med tiden får den forhåbentlig sit gamle navn "Marinens Flyvevæsen" tilbage.

Der er endvidere foretaget lokale ændringer indenfor Bornholms Marinedistrikt og Marinestation SJÆLLANDS ODDE, ~~samt ved ammunitionsmagasinet~~

Der er endelig truffet bestemmelse om, at GLK skal forblive på flådestation Grønnedal, som altså bevares, men der overvejes en organisatorisk integration af kommando og station.

Bemandingen skal søges nedbragt til 85 mand i takt med bygningsmæssige saneringer, men en evt. øget aktivitet kan skabe behov for øgede ressourcer.

Endvidere udersøges hensigtsmæssigheden af en flytning af SIRIUS hovedkvarter fra Daneborg til Station Nord, og patruljens fremtidige struktur vil blive analyseret.

Marinestaben har afsluttet en større undersøgelse af søværnets forhold til regionsforsvaret. Den er for tiden til udtalelse ved SMK og SOK.

Endelig kan nævnes, at Forsvarsministeriet har iværksat en undersøgelse af hensigtsmæssigheden af en sammenlægning af de 3 officersskoler.

Forsvarets budgetramme.

Som det fremgik af redegørelsen for folketingsbeslutningen var fastlæggelse af budgetrammen drøftelsernes hovedproblem.

Der fremførtes mange krav om, at forsvarsbudgettet skulle følge de tilsigtede begrænsninger indenfor andre grene af statsstyrelsen - uanset at forsvaret ikke havde fået del i den kraftige vækst udover prisreguleringerne, som havde fundet sted på andre områder.

Resultatet kan betegnes som status quo, idet der vil blive givet kompensation for vedtagne extra udgifter.

7. Billedet her viser en oversigt over budgettrammens bestanddele gældende for de 4 år, ordningen videreføres, og udtrykt på 1976 niveau.

8. På næste billede vises en oversigt over budgettet for finansåret 1978-79 på 1977-niveau.

Det tal som stærkest falder i øjnene er jo personeludgiften på 62% af totalbudget eller 74,9% af driftbudgettet, som man i tidligere redegørelser har brugt som reference. (Dette tal havde vi i SVK nede på ca. 67% i 1968)!

9. Oversigten kan også anskueliggøres ved Cirkeludsnit.

10. Ud af forsvarsbudgettets tidligere materieldrift-sektorer har søværnets andel været som vist på billedet. Det ses, at der er tale om dels driftsanskaffelser, dels egentlig drift- og vedligeholdelse. Det fremgår også, at Søværnet gennemsnitlig har fået 27% af forsvarets samlede midler i denne sektor. Endelig bør man bemærke den numeriske stigning i 4-års perioden, afspejlende prisreguleringen.

11. Tilsvarende ses på næste billede, hvad der har været tildelt søværnet af de samlede midler til nyanskaffelser.

Det ses dels, at alene søværnet har haft andel i civilbudgettet i denne periode, dels at søværnets gennemsnitlige andel har været 43% over de 4 år, hvilket bl. a. viser at der med flådeplan 82 som grundlag er gjort en betydelig indsats for at råde bod på følgerne af de forudgående års nedskæringer.

I tilslutning til den givne præsentation af vore økonomiske ressourcer vil jeg minde om, at der i Forsvarschefsskitsen var kalkuleret med et yderligere behov på 400 mio. kr. pr. år til drift og investering, såfremt en øget, men rimelig aktivitet skulle kunne opretholdes og såfremt forsvarets styrkemål skulle kunne udfyldes indenfor de nærmeste år og vedligeholdes med materiel af ønskelig kvalitet.

Det siger sig selv, at manglen på et sådant tilskud stiller forsvaret i en vanskelig og anspændt situation. En dæmpning af aktivitetsniveau og et lavere materiel ambitionsniveau må derfor forventes at ville præge de nærmeste år.

Jeg skal herefter omtale vor materielstatus og personelsituation samt visse etablissemeters udnyttelse.

Flådeplan og materielstatus.

Ved folketingsbeslutningen fastholdtes bl. a. flådeplan 82, hvis tilblivelse jeg tidligere har berørt.

Den er grundlaget for vore materielle dispositioner, og for opstilling af flådens beredskab som en af folketinget konkret tiltrådt plan er den også udgangspunkt for evt. fremtidige justeringer af flådens sammensætning uden anden binding end eksisterende materiels videre egnethed og tilmålte økonomiske ressourcer.

Man kunne ganske vist betragte det førnævnte admiralsmemorandum som en strømpil. Men dels indgår dette ikke direkte i 1973-forligets tekst, dels repræsenterer det et teknisk højere og derfor formentlig uopnåeligt ambitionsniveau, trods nogen nedgang i skibsantal mod forøgelse af helikopterstyrken.

Flådeplanen og status samt påregnet udvikling og fremtidigt behov fremgår af billedet.

13.

Til opfyldelse af flådeplanen mangler formelt 7 torpedobåde, 2 minefartøjer og 8 helikoptere.

Det igangværende anskaffelses- og nybygningsprogram omfatter som bekendt:

3 korvetter af NIELS JUEL-kl. som leveres i 1980/82,

7 torpedobåde af WILLEMOES-kl. som del af serien på 10 enheder. Levering afsluttes i 1978.

2 minefartøjer af LINDORMEN-kl., som leveres i 1978 og

1 inspektionskutter, som kan ventes i 1979 samt

7 helikoptere til inspektionstjeneste fra 1979.

Endvidere påregnes 8 flådehelikoptere bestilt til levering i begyndelsen af 1980'erne, og der er iværksat anskaffelse af SEA SPARROW og HARPOON missilsystemer samt betydelige mængder elektronisk materiel.

Til disse programmer hører også ombygningen af HERLUF TROLLE og PEDER SKRAM, hvis armering derved bliver komplet, og hvorved disse skibe får en formidabel ildkraft.

Med gennemførelsen af anskaffelses- og nybygningsprogrammerne vil styrkemålene indenfor omhandlede skibsklasse blive opfyldt med undtagelse af 2 torpedobåde.

Imidlertid ældes andre enheder, nye byggeprogrammer er påkrævede allerede nu.

Skønsmæssigt foreligger der frem til sidste halvdel af 80'erne et nybygningsbehov til ca. 3 mia. kr. hvortil kommer supplering af våben, ammunition og elektronisk udstyr for ca. 1 mia.

Investeringer af en sådan størrelsesorden indenfor en kortere årrække til søværnet alene vil ikke være mulige.

Det vil derfor være nødvendigt at søge en del eksisterende enheder

holdt i live udover tidligere påregnet udrangeringstermin og koncentrere nybygningerne om det mest presserende behov.

Mulighederne for at give SØLØVEN-kl., SUND-kl. og DAPHNE-kl. længere tjenestetid og iværksætte nybygning af undervandsbåde undersøges.

For såvidt angår kystdefensionen kommer gennemgribende ændringer af forterne armering næppe på tale i de nærmeste år, men der regnes med forbedringer af elektronisk udstyr og supplering af ammunition.

Søværnets personelsituation.

Ser vi herefter på søværnets personelforhold, der i 1973-forligsperioden som bekendt har været meget strammere, vil jeg indledningsvis henvise til, at denne periodes erfaringer på personelområdet bl. a. er beskrevet i FC-skitsen samt i forbindelse med forligsforhandlingernes spørgerunder. Tiden tillader ikke, at jeg resumerer denne side af sagen.

Folketingsbeslutningen af 1977 gav ikke væsentlige forbedringer på det personelmæssige område. Den muliggør dog en større smidighed, idet personellet blev opdelt i færre grupper, samlet i en fælles ramme. Dette giver i nogen grad mulighed for at foretage omfordeling mellem værn og kategorier.

Efter ordningens vedtagelse har den nærmere været drøftet mellem FMN og P-staben med det formål at overføre de gamle forligstal til de nye rammer med den hensigt at skabe et fælles grundlag for FST og ministeriet for senere forhandlinger om justering af personelnormerne mellem kategorier og mellem værnene. Som resultat heraf udsendte

13/ ministeriet i JUN d. å. en skrivelse, der foreløbig fastsætter fordelingen af personellet mellem værnene og mellem de forskellige personelkategorier, værnsvis delt op i kategorierne OFF, STP/MG, VPL/BEF og VPL/MG.

Billedet viser denne norm i første kolonne. Næste kolonne viser nuværende styrke, og det kan ses at der allerede er opnået tilladelse til nogen forbedring. De to sidste kolonner illustrerer de følgende bemærkninger.

FKO ønsker nogen justering af disse detailtal, og da en sådan foretages inden for den ramme der er fastsat i folketingsbeslutningen, er justeringsforslag for nyligt fremsendt til FMN vurdering.

Forslaget indeholder dels justering af detailnormtallene mellem de militære personelkategorier, dels visse småjusteringer mellem værnene - fortrinsvis mellem HRN og FLV.

Herudover foreslås de begrænsede personelforøgelser, som ordningen åbner mulighed for, tildelt SVN med henblik på - som tilsigtet - at forbedre bemandsituationen i Flåden skibe.

Det drejer sig her om

- ca. 50 OF-normer,
- ca. 100 STP-normer samt
- ca. 65 STP-normer

sidstnævnte som refusion for det mekanikerpersonel, der er beskæftiget ved NATC-depoterne i Danmark, og som betales af brugernationen.

Om de hernævnte evt. øgede personeltildelinger til SVN knytter der sig "beklageligvis" følgende ejendommelige forudsætning, som findes anført i bemærkningerne til folketingsbeslutningen.

CITAT:

"Gennem en konvertering af udbetalte beløb for merarbejde (døgnstillæg m. v.) og for mistede fridage m. m. specielt inden for den sejlene tjeneste er der i forhold til de nuværende personelrammer i ovennævnte personeltal foretaget en mindre udvidelse på ca. 50 officerer og ca. 100 inden for gruppen øvrigt militært personel.

Personellet ved NATO-depoter i Danmark, hvis lønning refunderes af brugernationen, holdes uden for normtallene".

CITAT SLUT.

I før~~er~~nævnte forslag til ministeriet er der peget på visse besparelsesmuligheder, ~~med~~^{men} det er i sagens natur umuligt at tilvejebringe det økonomiske grundlag fuldt ud alene "ved konvertering af udbetalte beløb for merarbejde o. s. v."

(Mere personel til søtjeneste vil naturligvis indebære et større forbrug til søtillæg m. v.).

Det er med megen interesse, vi imødeser ministeriets reaktion på forslaget om tildeling af disse øgede personelressourcer.

Som det erindres er det i folketingsbeslutningen desuden anført, at en udvidelse af særlige opgaver for forsvaret tilgodeses gennem øget ressourcetildeling i påkrævet omfang.

Der ligger heri nogle muligheder som afgjort må udnyttes, hvilket da også allerede er sket.

Det er bestemt, at der i forbindelse med fiskeriterritoriets udvidelse skal iværksættes øget fiskeriinspektionstjeneste ved Grønland, Færøerne og i EF-havet.

Ved et særligt aktstykke, som dels er godkendt på regeringsplan (5-6 ministerier impliceret) og dels har fået Finansudvalgets accept,

er det fastsat, at tjenesten skal udvides i løbet af de kommende ca. 2 år
- omfattende

- øget indsats med fiskeriinspektionsskibe og -kuttere
- øget indsats med helikoptere, samt
- øget indsats med fastvingede fly (FLV).

I henhold hertil har SVN til dette formål fået tildelt flg. ekstra
personeltildelinger

- 64 OF-normer (indledningsvis OF RE), og
- 456 STP-normer,

som er planlagt tilvejebragt i løbet af de kommende ca. 2 år.

De nævnte STP-normer forudsætter dog et planlagt mindrefor-
brug på ca. 156 VPL mandår.

Det bemærkes herved, at det er hensigten at konvertere inspek-
tionsskibs- samt -kutterbesætningerne til alene at være sammensat af
fast personel. ~~Personeltildelingen til de særlige opgaver til søs påregnes~~
at svare til ^{dele} ~~bl.a.~~ skibsbesætninger.

Også andre aktivitetsforøgelser kan ventes i de kommende år -
således har Miljøstyrelsen for kort tid siden fået Finansudvalgets tilslut-
ning til anskaffelse af yderligere 3 større fartøjer til forureningsbe-
kæmpelse m.v.

Disse fartøjer, der skal holdes i et højt beredskab - eller i drift
til forureningsmålinger m.v. - skal efter planen ligeledes bemannes ved
SVN foranstaltning og med ressourcer udover gældende forligsramme -
antageligt drejer det sig her om ekstra

- 18 navigatører og
- 36 øvrigt fast personel.

Det kan endelig forventes, at også søopmålingstjenesten skal øges
i de kommende år - bl.a. ved tilgang af yderligere opmålingsfartøjer med

avanceret materiel.

I denne anledning skulle der ligeledes foreligge mulighed for øgede personeltildelinger.

Efter nu at have nævnt nogle områder, hvor SVN i de kommende år på det personelmæssige område har mulighed for fremgang, må jeg beklageligvis dryppe lidt malurt i bægeret.

For det første får vi naturligvis ikke de hernævnte ekstra personressourcer gratis. Prisen er hertil svarende aktivitetsforøgelse.

For det andet - og det er nok den alvorligste hurdle - er de p. t. herskende rekrutteringsbetingelser, især f. s. v. a. navigatører, ikke de allerbedste.

Den prognosticerede personeludvikling på OF-området viser, at vi i de kommende år - ja allerede nu - har behov for en officerstilgang, der langt overstiger, hvad vi har set i de seneste ca. 10. år. Det er ingen overdrivelse, at der er tale om behov for en fordobling.

Blandt årsagerne til dette forhold, kan nævnes:

- de ulykkelige tvangsafskedigelser samt iøvrigt førtidspensionsordningen, som vi har oplevet i forbindelse med 73-forliget,
- de stramme og sparsomme personelrammer - samt den dikterede forvaltning af samme - i 73 forligningsperioden, som bl.a. har hindret en fornuftig planlægning på kadetområdet,
- den kommende relativt store aldersbestemte afgang af OF A og B i 80'erne, samt endelig
- de førnævnte ugunstige rekrutteringsbetingelser, der hersker p. t. -, for især yngre navigatører.

Jeg føler anledning til her at rette en appel til alle tilstedeværende.

Den før skitserede - og nu muliggjorte nødvendige personeltilgang vedrører alle. Vi kan alle yde et bidrag - trække på samme hammel.

Personelrekruttering i den målestok, der her er tale om, klares ikke blot ved at overlade ansvaret og besværlighederne til de etablerede instanser: Personelforvaltningsafdeling SVN og Forsvarets Rekruttering - dette er ikke nok.

Vi bør alle - i systemet såvel som udenfor - afholde os fra gold og negativ kritik af en lang række besværlige forhold m.v. og i stedet bidrage positivt ved at tegne et retfærdigt og relevant billede af det SVN, som vi hver især har valgt som vores arbejdsplads, som vi selv er med til at forme, og som vi holder af.

Søværnet ikke blot fortjener dette, men har nu behov derfor!

Også fastholdelse af personel bør nævnes. Det er først og fremmest ude i systemet, der kan ydes en indsats for at fastholde det gode personel.

Lad mig minde om de langtidsansættelser af STP, der allerede er åbnet mulighed for, og som vil fortsætte i de kommende år.

Kort sagt: Efter at være kommet igennem 73-forligsperioden med særdeles sparsomme og restriktive personelrammer; så er det her og nu, vi kan rekruttere mere personel; det er her og nu, vi kan langtidsansætte det gode STP.

For OF er det ikke et spørgsmål om A contra B eller contra RE. Det er, indtil vi evt. ser en ny personelstruktur et spørgsmål om både OF A og OF B samt OF RE.

Men der er også et spørgsmål om personel økonomi.

Personelfaktorens økonomiske betydning.

Såvel de trods alt begrænsede normer og de vanskelige rekrutteringsmuligheder som personelfaktorens store andel af driftbudgettet gør, at vi stedse må lægge vægt på en ^{national} ~~national~~ personeløkonomi.

Skal søværnet fuldt ud gennemføre den skitserede flådeplan, skal vi kunne gennemføre materielmoderniseringer og samtidigt opretholde et acceptabelt aktivitets- og vedligeholdelsesniveau, så må personelfaktorens økonomiske betydning indgå sammen med øvrige overvejelser i bestæbelserne for at tilvejebringe de nødvendige midler.

Vi må blandt andet kritisk se på fredsbemandingerne i vore skibe og på vore etablissementer for at finde muligheder for en endnu mere rationel anvendelse af personellet. Et eksempel herpå har vi i WILLEMoes-klassen, hvor vi indenfor 4 enheder har 2 off. B TK AR krydsuddannet i torpedospecialet og 2 off. B TK TO krydsuddannet i artillerispecialet. Vi må ~~herunder~~ nøje undersøge om og i hvilken grad en person kan dække flere fagområder. Den gængse opfattelse af specialisten som fagmanden på eet særligt område må søges ændret til flere områder for at gøre ham mere bredt anvendelig og for bedre at dække det kvantitative behov.

Også i valg af nyt materiel må vi i stedse højere grad holde os personeløkonomien for øje. En øjeblikkelig investeringsgevinst kan måske på længere sigt vise sig at være en mindre heldig disposition, hvis andet måske dyrere, men mindre personelkrævende udstyr kunne have været anvendt. Og har vi fået automatiseret udstyr, må fordomme ikke hindre en personelgevinst.

Der må i vort uddannelsessystem fortsat foretages justeringer, så vi kan drage nytte af de teknologiske nyvindinger, der gør det muligt for personellet på alle trin at spænde over flere områder, ligesom vi

også må søge at udnytte alle muligheder i selv den almene uddannelse, som kan være til nytte i den videre tjeneste, f. eks. som vi søger at gøre det i lærlinguddannelserne på konstabelskolerne.

Der kan givetvis peges på andre eksempler, og muligheder, og flere skal vi finde i fremtiden, måske ved anvendelsen af utraditionelle fremgangsmåder, hvis vi skal skabe overensstemmelse mellem mål og midler.

Inden jeg forlader personelproblemerne vil jeg for fuldstændighedens skyld blot nævne, at forsvarsministeriet på grundlag af en såkaldt "grå skitse" har iværksat overvejelser og undersøgelser vedr. en ny personelstruktur for forsvaret.

Dette er et særdeles omfattende og indviklet men tillige vitalt område, som vanskeligt kan kommenteres kort i forståelig form.

Da spørgsmålet imidlertid nylig har været belyst i SVN ORT og i en til tjenestestederne udsendt redegørelse og derfor vil være kendt af de fleste tilstedeværende, afstår jeg på grund af tidsfaktoren at resumere sagen og vil nøjes med to korte bemærkninger.

Jeg vil ikke afvise, at der i grundlaget for dette arbejde findes sunde og brugbare synspunkter, men i hovedsagen kunne disse endog lønsomt gennemføres administrativt.

Den nuværende personelordning er - selv om den går tilbage til 1970 og er justeret i 1973 - langt fra til fulde gennemført. Den er endvidere den 9. - eller incl. bemyndigelseslovene efter krigen den 10. personelordning i dette århundrede - og vi har endnu folk til tjeneste, som har oplevet 5 (eller 6) af disse ordninger!

Selv om man ikke skal sætte udviklingen i stå, skal man nu heller ikke køre så stærkt, at udvikling bliver kaos.

Etablissemeters udnyttelse.

Jeg har herefter nogle bemærkninger om udnyttelsen af nogle af vore etablissementer.

På baggrund af den almindelige udvikling i tilgangen inden for de forskellige personelkategorier, stédfundne ændringer i søværnets uddannelsesmønster, herunder bl. a. den afkortede fællesuddannelse på Søværnets Eksercerskole i forbindelse med overgang til 6 årlige indkaldelser, og gennemførelse af en trinvis uddannelse af konstabler, beordrede jeg i sommeren 1976 Marinestaben til at undersøge udnyttelsesgraden af eksisterende uddannelsesfaciliteter, og at påvise eller foreslå hvorledes udnyttelsesgraden i givet fald kunne bedres.

Af undersøgelsen kunne drages den konklusion, at medens nogle skolars udnyttelsesgrad lå tæt på det maksimale, kunne på andre skoler spores en klar tendens til udtynding.

Til denne sidste kategori hører bl. a. Søværnets Konstabelskole, Søværnets Eksercerskole og Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole.

I oktober måned 1976, kort tid efter iværksættelse af denne undersøgelse modtog Forsvarskommandoen ministeriets bemyndigelse til, dels at gennemføre samlingen af Søværnets Lærlingskoler på Frederiksholm, dels at lade bygninger på Quintus indrette til Søværnets Teknikskole.

Endvidere blev MST, ligeledes i efteråret 1976, gjort bekendt med et uofficielt notat, udarbejdet af den daværende leder af Søværnets Signalskole. Det fremgik heraf, at en eventuel udflytning af SIS til Flådestation Frederikshavn, organisatorisk integreret i Søværnets Kampinformationskoler (AIS), som forudsætning bl. a. havde en relativ omfattende udbygning af AIS.

Til disse oplysninger skal føjes, at en indstilling fra arbejdsgruppen vedr. Holmens udnyttelse om at lade hangar H indrette til autoværksted for vedligeholdelse af søværnets motorkøretøjsmateriel, blev imødekommet af FKO under forudsætning af, at der til den del af Artilleri-

rikursus Margretheholm (ASH) aktiviteter, der skulle forblive i Københavnsområdet, kunne findes hensigtsmæssige lokaliteter.

Ovenfor nævnte informationer foranledigede mig til at beordre MST til i det videre arbejde at sikre fuld udnyttelse af sådanne til rådighed værende uddannelsesfaciliteter, der også på lang sigt skønnedes bevaringsværdige, før der investeredes i nybyggeri. En del af det traditionelle skolemønster kunne evt. forlades til fordel for en Skole-Centerordning.

Igangværende projekter: samling af Søværnets Lærlingskoler og etablering af TKS, skulle fortsætte uafhængig af dette arbejde.

Med henblik på en bedre udnyttelse af uddannelses- og underbringelsesfaciliteterne i Bangsbo-området, og samtidig som led i fortsatte bestræbelser på at samle Søværnets Taktikskoles (TAS) aktiviteter i Frederikshavns-området, har jeg truffet beslutning om at flytte en del af uddannelsen fra SIS på Holmen til lokaliteter på Bangsbo og heri lagt vægt på, at denne 1. etape søges afsluttet inden udgangen af indeværende finansår. Udnyttelsesgraden af Bangsbo-faciliteterne bør imidlertid snarest hæves yderligere, hvorfor der i MST blandt andre muligheder finder overvejelser sted om, hvorledes der eventuelt kan skaffes plads i Bangsbo til den resterende del af SIS og evt. til Søværnets Fjernkendingskole (FKS).

I disse overvejelser indgår bl. a. den nærliggende mulighed at henlægge en del af sergentuddannelsen til SES.

Vedr. SES iøvrigt, hvor udnyttelsesgraden for nærværende ligger på ca. 50%, sigter MST i sine overvejelser desuden på her at placere en almen og fælles del af konstabelelevernes trin I uddannelse. Det vil bl. a. sige en sømandsmæssig uddannelse omfattende sømandskab, kursus i brug af håndværktøj og uddannelse i almindelig skibsvedligeholdelse.

En eventuel forlængelse af samtlige konstabelelevers ophold ved SES og udflytningen af dele af SIS til Bangsbo, vil imidlertid betyde et

yderligere fald i udnyttelsesgraden af SKS's bygninger på Margretheholm.

Vedr. den fremtidige anvendelse af disse bygninger er der truffet beslutning om, at de tilbageværende aktiviteter ved Søværnets Våbenskole i Københavns området skal samles i SKS's uddannelsesbygning, den østlige fløj. Det drejer sig om Søværnets Mineskole fra Quintus, hvor TKS's træningsfaciliteter skal etableres, om ASH fra hangar H hvor Søværnets Motorkøretøjstjeneste skal ind dels fra Ny tøjhus, dels fra Nyholm samt om torpedokursus Nyholm.

I forbindelse med ASH's flytning til SKS-bygning vil MST undersøge muligheden for at få den resterende egentlige artilleripjeceuddannelse placeret ved Artilleriskydeskolen Sjællands Odde (ASO).

De her omtalte flytninger sigter som nævnt alle mod en bedre udnyttelse af bevaringsværdige uddannelsesfaciliteter og med det langsigtede mål, at samle beslægtede uddannelser i henholdsvis Fredrikshavn, på Sjællands Odde, i Auderød og i København.

(Afsættende bemærkning)

E. Kolding

Notat om videreførelse af forsvarsordningen af 1973.

Forudsætninger.

1. De økonomiske rammer for forsvarsudgifterne fastsættes i perioden indtil 31. marts 1981 til 5.547 mill. kr. årligt (forsvarsbudgettet for 1976-77 i niveau april 1976).

Udover nævnte beløb tilgodeses hjemmevernet i forligsperioden med indtil 32 mill. kr. (niveau april 1976).

Udgifterne ved gennemførelsen af værnepligtsløn på grundlag af finansudvalgets godkendelse i aktstykke nr. 420 af 19. maj 1976 afholdes udover ovennævnte ramme med de i aktstykket angivne beløb.

2. Forsvarsudgifterne undergives — som hidtil — reguleringer på grundlag af udviklingen i lønninger og priser.

3. En udvidelse af opgaverne for forsvaret i forbindelse med fiskeriinspektion, forureningsbekæmpelse og lignende samt fredsbevarende operationer under Forenede Nationer tilgodeses gennem øget ressource-tildeling i påkrævet omfang.

Indhold.

Uændrede styrkemål, uændret tjenestetid for værnepligtige og uændret struktur af forsvaret i forhold til forsvarsordningen af 1973.

Personel.

Officerer/musikere	ca. 5.800
Øvrigt militært personel, eksklusivt værnepligtigt personel, men inklusive kadetter	ca. 15.500
Værnepligtigt personel (mandår)	ca. 13.100
Civile	ca. 6.950
	<hr/>
I alt	ca. 41.350
	<hr/>

Personellet ved NATO-depoter i Danmark, hvis lønning refunderes af brugernationen, holdes uden for normtallene.

Forsvarsministeren vil kunne foretage ændringer og tilpasninger mellem de enkelte personelkategorier inden for forsvarets samlede personaleloft.

FORSVARSRÅDET

der skal bistå ministeren består af

forsvarschefen

chefen for forsvarsstaben

chefen for forsvarets operative styrker

chefen for hæren

chefen for søværnet og

chefen for flyvevåbnet.

TIDSTAVLE
over
FORSVARETS (SØVÆRNETS) UDVIKLING
1945 - 1977

1945:

1946-1949:

Bemyndigelseslove og begyndende personel og materiel genopbygning - Efterkrigsoprydning - Forsvarskommission af 1946 - Skandinaviske forsvarsforhandlinger - Tilslutning til Atlantpagten. (Påsketusen 1943).

1950:

1950-1954:

Forsvarslovene af 1950 og 1951 - Fortsat opbygning - Våbenhjælpsprogrammer fastlægges og store materielmængder modtages - NATO's kommando-system etableres - Nye etableringer bygges.

1955:

1955-1959:

Fortsat tilgang af våbenhjælp og andre anskaffelser, men stigende politisk uenighed om forsvarsbudgetter. Trods materieltilgang stigende udslidning og tæring på beholdninger. Udrangeringer overstiger tilgang. Langvarige forhandlinger om nyordning. Nyt amerikansk hjælpeprogram (Cost-Sharing).

1960:

1960:

Forsvarsforlig: færre men mere effektive enheder, materiefornyelse på grundlag af våbenhjælp og delvis national finansiering. Pristalsreguleret driftsbudget.

1961-1965:

Organisatoriske tilpasninger. Tilgang af nyt materiel, men nedtrapping af våbenhjælp. Driftsbudgetter strammes p.g.a. teknisk udvikling m.v. Alvorlige mangler på midler til nybygninger. Forældelse begynder at spores.

1965:

1966-1967:

"Lille forsvarsforlig": Udrangering af sekundære enheder og aktiviteter. Tilsbud til driftsbudget og tilsagn om gradvis forøgelse af investeringsbudget.

1968-1969:

VKR-regering nedskærer forsvarsbudget og sprænger "de facto" forliget. Iværksættelse/ny forsvarsordning imod forsvarsstyrelsen.

1970:

1970-1972:

Politisk uenighed og nedskæringer. Forsvarskommission af 1969 overvejer styrkemæssig sammensætning; Mange debatoplæg og social-demokratisk lovforslag. Spænding mellem forsvars- og marinestab. Første CH SVN ^{feb. 1972} notat og Admiralsmemo, ^{Mars 1972}

1973:

Andet ^{Junii 1972} CH SVN-notat og øvrige værnschefsskitser udløser forsvarsforlig.

1975:

1974-1976:

Konsolidering. Forsvarschefsskitse 1975 som grundlag for ordningens fortsættelse. Uventet besværlige politiske forhandlinger med baggrund i den økonomiske situation.

1977:

Folketingsbeslutning 25 marts 1977.

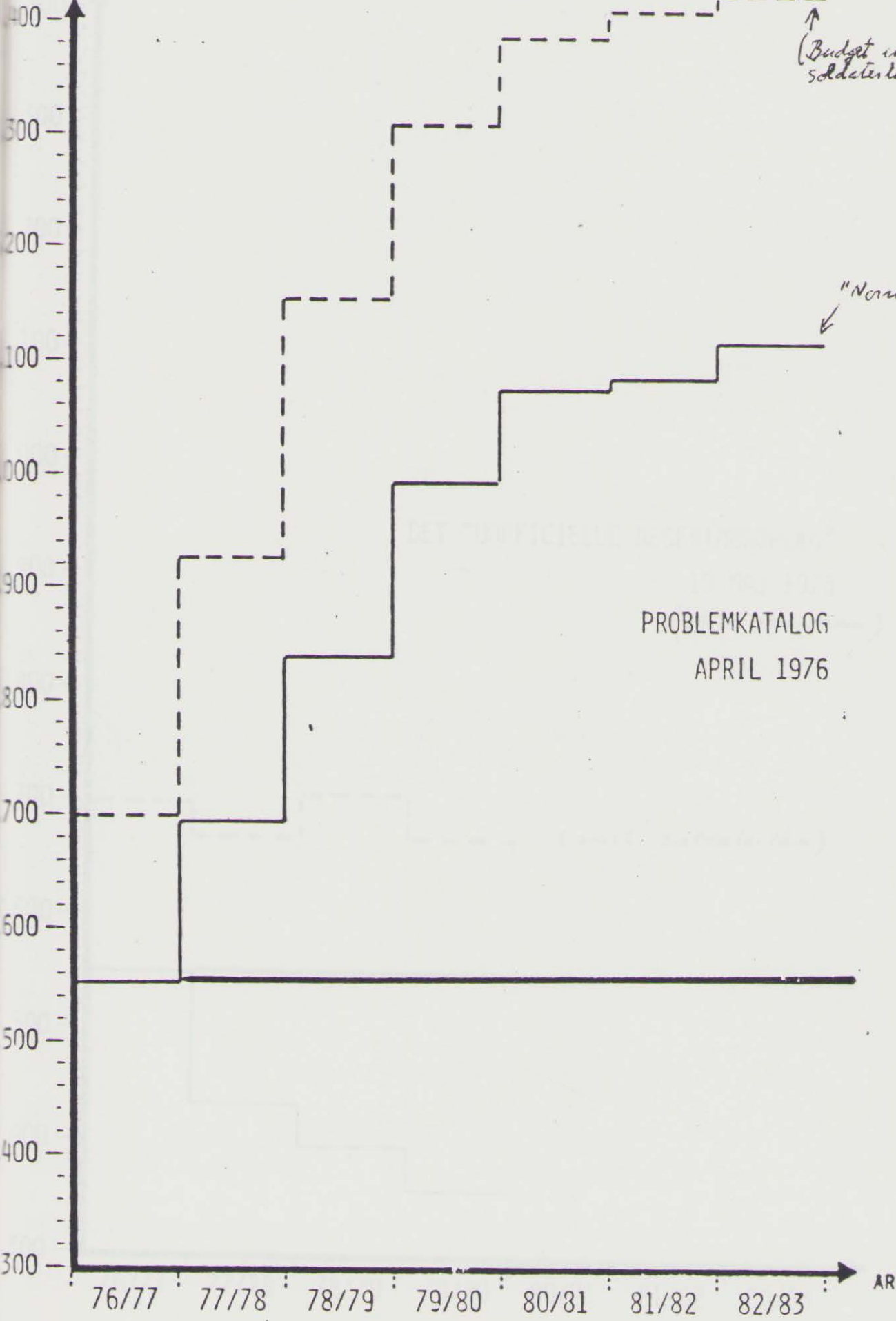
1980:

1978-1981:

Fuldførelse af igangværende anskaffelser, supplerung af beholdninger, planlægning af nye bygge- og moderniseringsprogrammer. Justering af organisation og uddannelse.

1981: Efter langvarigt stabstraktat (oftest i søgning) og adskillige særlige politiske forhandlinger indgås 3-årigt forsvarsforlig 12 aug. 1981.

KR. (Apr. 76)

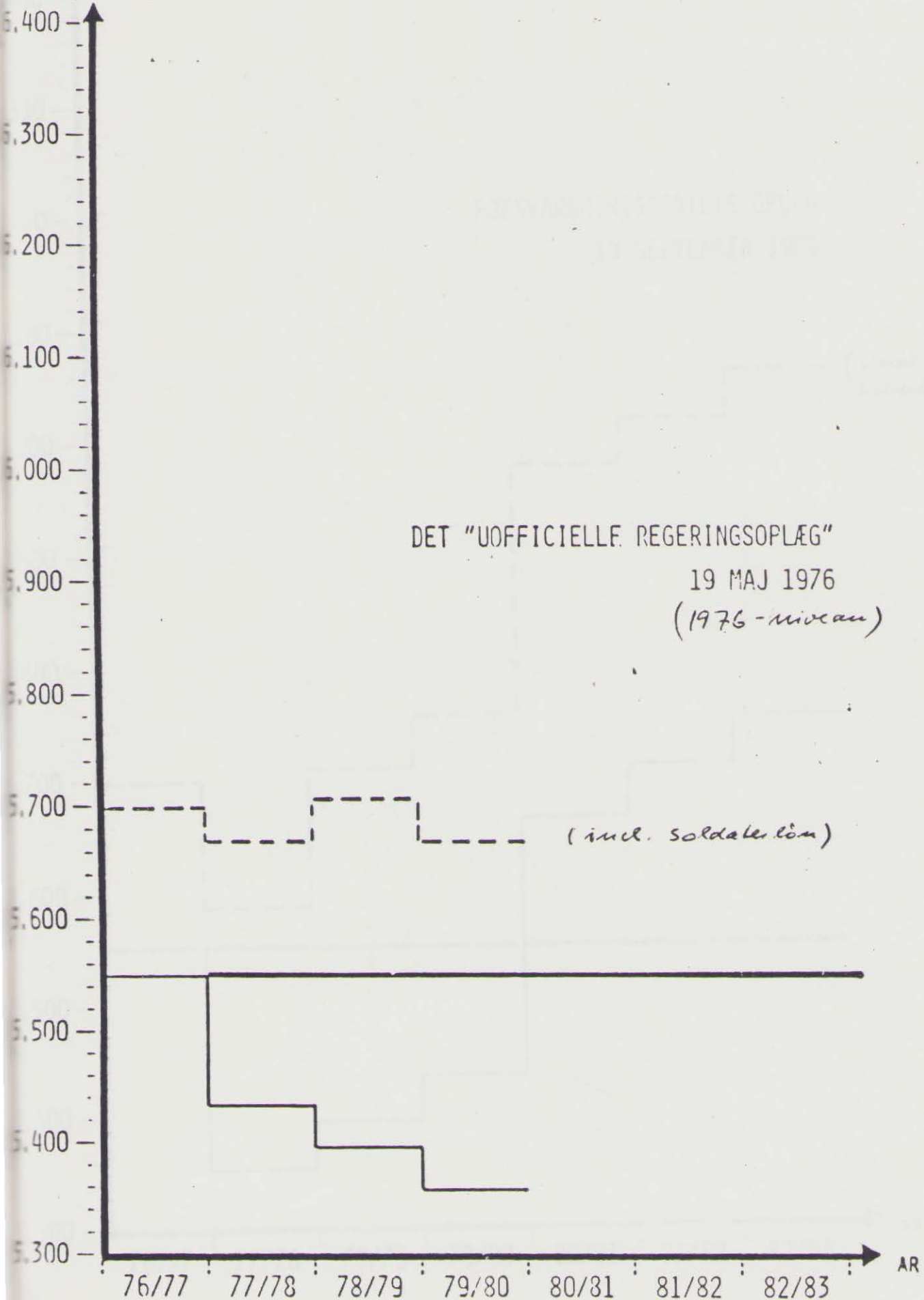

(Budget incl. soldaterløn)

"Normalbudgetet"

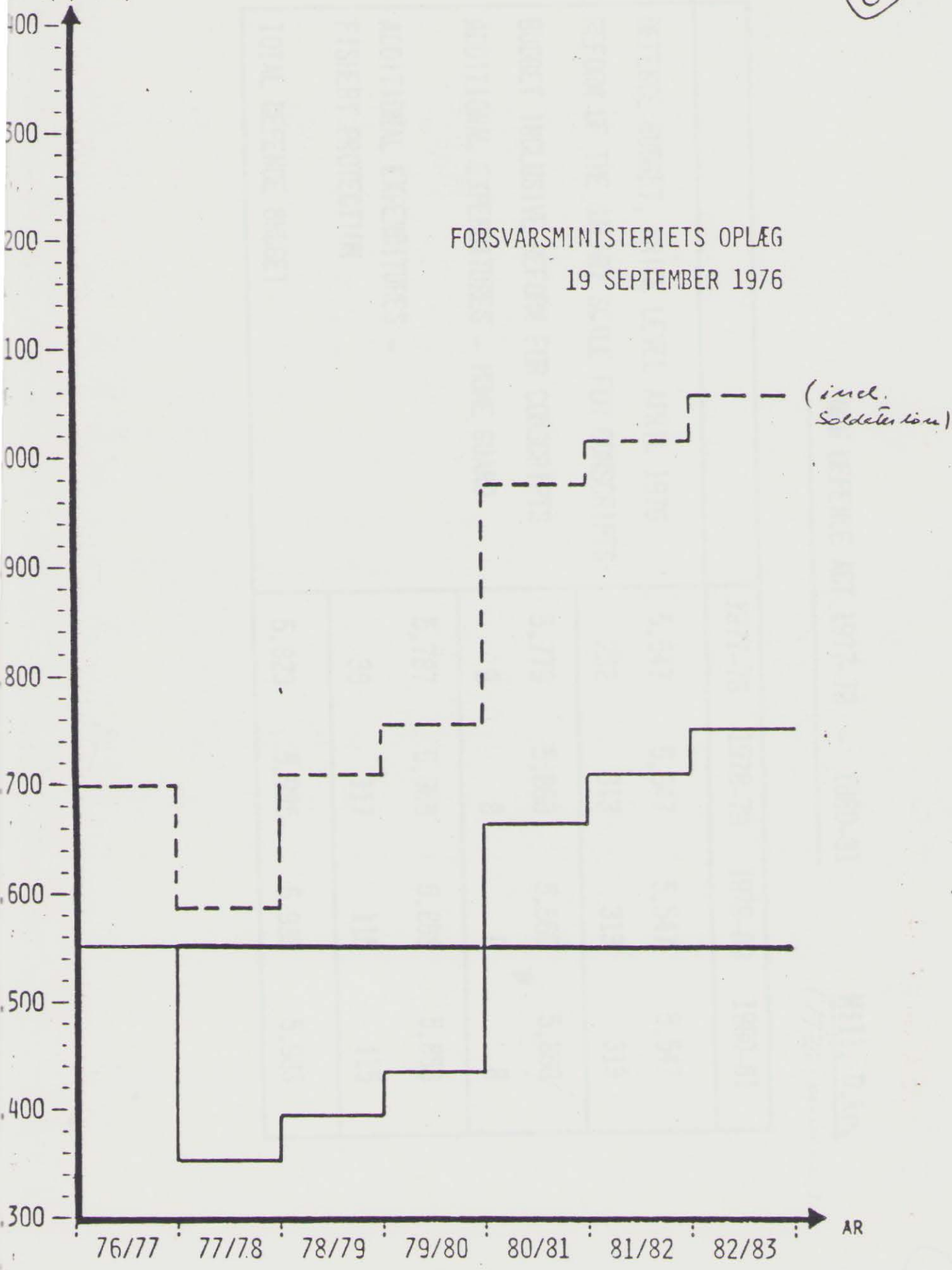
PROBLEMKATALOG
APRIL 1976

10. KR. (Apr. 76)

KR. (Apr. 76)

FORSVARSMINISTERIETS OPLÆG
19 SEPTEMBER 1976

7

7

NEW DEFENCE ACT 1977-78 - 1980-81

Mill. D.kr.
(1976-niveau)

	1977-78	1978-79	1979-80	1980-81
DEFENCE BUDGET, PRICE LEVEL APRIL 1976	5.547	5.547	5.547	5.547
REFORM OF THE SALARY SCALE FOR CONSCRIPTS	232	313	313	313
BUDGET INCLUSIVE REFORM FOR CONSCRIPTS	5.779	5.860	5.860	5.860
ADDITIONAL EXPENDITURES - HOME GUARD	8	8	8	8
ADDITIONAL EXPENDITURES - FISHERY PROTECTION	5.787	5.868	5.868	5.868
	36	117	115	115
TOTAL DEFENCE BUDGET	5.823	5.985	5.983	5.983

Fordeling af udgiftsbevillingerne i Forsvarskommandoens

totalbudget (F) 78-79 (1977-niveau)

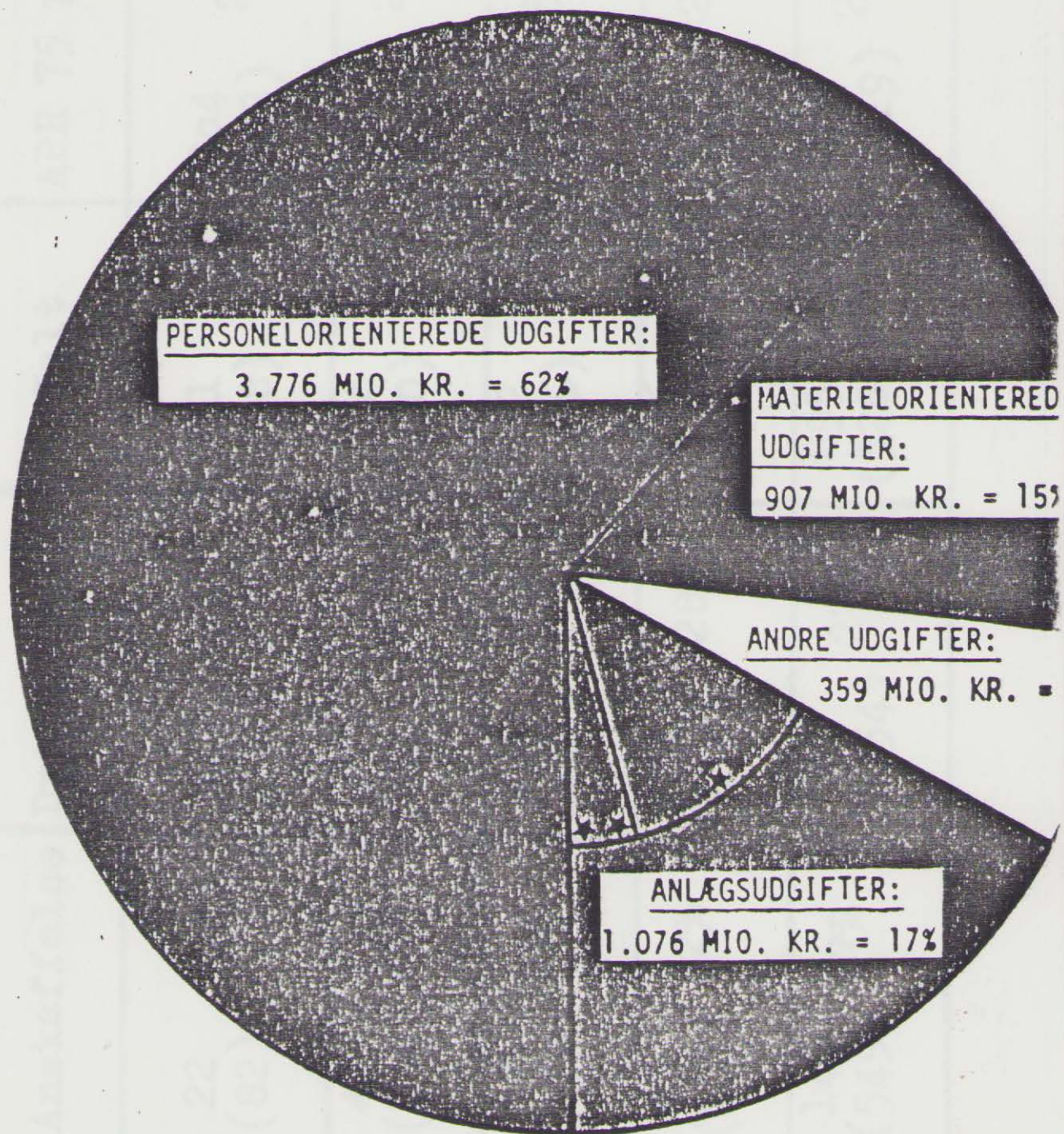
	Mill. kr.	Procent
Personelorienterede udgifter	3.776	62%
Materielorienterede udgifter	907	15%
Andre udgifter	359	6%
Anlægsudgifter:		
- Materielinvesteringer til VRN og HJV	807	
- Øvrige anlægsudgifter	269	17%
IALT	6.118	100%

De enkelte grupper er sammensat således:

- Personelorienterede udgifter: Lønninger, tillæg, særlige ydelser, tjenesterejser og befordring, kursusafgifter, lægehjælp m.v.
- Materieludgifter: Driftsanskaffelser, drift og vedligeholdelse, beklædning, fragtudgifter, kontormaskiner m.v.
- Andre udgifter: Administrationsudgifter, bygningsudgifter, kommunale skatter og afgifter, erstatninger, diverse udgifter m.v.
- Anlægsudgifter: Materielinvesteringer, bygge- og anlægsarbejder

FORDELING AF UDGIFTSBEVILLINGER I FORSVARSKOMMANDOENS
TOTALBUDGET 78 - 79

9

I ALT 6.118 MIO. KR. = 100%

- ★ MATERIELINVESTERINGSUDGIFTER TIL VRN OG HJV: 807 MIO. KR. =
- ★ ★ ØVRIGE ANLÆGSUDGIFTER: 269 MIO. KR. =

(FORSVARET)

mio.kr.

10

Finansår	Anskaffelse		Drift+Vedl.		Ialt		APR 75 pris	
1973/74	22 (82)	27%	129 (576)	22%	151 (658)	23%	204 (888)	23%
1974/75	47 (138)	34%	179 (662)	27%	226 (800)	28%	234 (827)	28%
1975/76	32 (128)	25%	210 (678)	31%	242 (806)	30%	241 (802)	30%
1976/77	45 (201)	22%	231 (818)	28%	276 (1019)	27%	245 (902)	27%
I alt	146 (549)	27%	749 (2734)	27%	895 (3286)	27%	924 (3419)	27%

(mio.kr. - regnskabstal)

	HRN		SVN		FLV		Ramme	
1973/74 Civilbudget	80.3 +	- 21%	169.4 12.3	- 45%	126.8 +	- 34%	376.5 12.3	- 100%
1974/75 Civilbudget	223.5 +	- 38%	192.0 25.0	- 33%	166.6 +	- 29%	582.1 25.0	- 100%
1975/76 Civilbudget	189.0 +	- 29%	318.9 36.2	- 49%	145.0 +	- 22%	652.9 36.2	- 100%
1976/77 Civilbudget	310.2 +	- 47%	241.7 5.8	- 37%	107.5 +	- 16%	659.4 5.8	- 100%
I alt Civilbudget	803.0 +	- 35%	922.0 79.3	- 41%	545.9	- 24%	2270.9 79.3	- 100%
Total	803.0	- 34%	1001.3	- 43%	545.9	- 23%	2350.2	- 100%

an for e Fleet 1982		APR 77	APR 87		
Fregates	5	PEDER SKRAM KL 	2	2	
Corvettes		TRITON KL 	3	3	NIELS JUEL KL
Fast Patrol Boats	18	SØLØVEN KL 	6	0	} 8
		FALKEN KL 	4	0	
		WILLEMOES KL 	1	10	
Submarines	6	NARHVALEN KL 	2	2	
		DELFINEN KL 	4	0	4
Minelayers	7	FALSTER KL 	4	4	
		LANGELAND KL 	1	2	LINDORMEN KL
Minesweepers	8	SUND KL 	8	0	-8
Patrolboats	8	DAPHNE KL 	8	0	-8
Naval Helicopters	8		0	8	
Inspection Ships	5	HVIDBJØRNEN KL 	5	5	
Inspection Cutters	5	AGPA/MÅGEN KL 	5	5	

	Forligets P-normer	Aktuel styrke	Øget P-norm +)	eventuelle forøgelse ++)
OF	1190	1217	1304	1332
STP/BEF	655	674	729	740
STP/MG	1900	1922	2434	2474
VP	mandår 2000	antal 1754	mandår 1844	mandår 1844

- +) Incl. personel til øget fiskeriinspektionstjeneste samt evt. ekstra tildelinger indenfor forligsrammen.
- ++) Evt. øgede P-ressourcer til forureningsbekæmpelse, søopmålingstjeneste m.v.
- PS: Herudover har SVN for nærværende bemyndigelse til + 50 OF-R til midlertidig tjeneste på bekostning af 50 VP/BEF.